

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. D. N. Benedicti XIV. Declaratio Super Matrimoniis Inter Protestantes Et Catholicos

Benedikt <XIV., Papst>

Coloniæ, 1746

VD18 1439684X-001

Sequuntur jussu S. Congreg. datæ Relationes Eipscoporum Belgii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40802

K.

RELATIO

Reverendissimi Episcopi Brugensis.

EGO Henricus Josephus, Dei, & Apostolicæ Sedis gratiâ Episcopus Brugensis, perpetuus, & hæreditarius Flandriæ Cancellarius &c. fidem facio, & attestor, tum ex Registris Episcopatus Brugensis, tum ex propria scientia mihi constare.

1. Quod in parte Diæceseos meæ, quæ gemit sub Calviniano Ordinum fœderati Belgii Regimine, à tempore, quo vi armorum subacta fuit, Matrimonia inter partes A catholicas contrahantur coram Prædicutiis, sive Ministris Hæreticis. Impossibile est hoc impedire, & ideo coguntur illa tolerare.

2. Quod in ista parte Romano Catholici, postquam coram Magistratu Calviniano habitis tribus Dominicis solemnibus denuntiationibus Matrimonii contractum juxta civilia Patriæ statuta iniverunt Sacramentum Matrimonii coram Parocho, & Testibus ex præscripto S. Concilii Tridenti *Sess. 24. C. 1. de Refor. Matrim.* contrahant.

3. Quod ibidem nec à Prædecessoribus meis, nec à me hæctenus Catholicos inter, & A catholicos Matrimonia permessa fuerint; cum Catholici Episcopali Jurisdictioni subsint, & talia Matrimonia tam graviter per Sacros Canones sint inhibita, atque per hoc hæreseos periculo Catholici exponerentur.

4. Quod

4. Quod constans Diæceseos hujus praxis sit, ut Matrimonia in fœderatis Provinciis coram Prædicatio, vel Magistratu hæretico inter Catholicos contracta ab iis, qui veniunt in hac Diæcesi habitatum, coram Parocho, & Testibus renoventur.

5. Quod dum una pars talium Conjugum Acatolica est, zelosus aliquis Parochus, aut Religiosus ei assignari soleat, à quo in Fide rectè instruat, & dein emissa Fidei Professione, servataque formâ in Concilio Tridentino præscriptâ, Sacramentum Matrimonii legitimè ab ipsis hic contrahatur. Talis casus sæpius occurrit in hac Diæcesi.

6. Imò haud ita pridem, nempe Mense Aprilii ultimo elapso in hac Diæcesi sequens adhuc evenit casus. Jacoba Gabriels Romano-Catholica, quæ sub dominio Hollandico coram Prædicatio Matrimonium ab aliquot annis contraxerat cum Jacobo Boudens hæretico, eo relicto ad hanc Civitatem venit, ut Catholicis inferviret, contendens Matrimonium istud invalidum fuisse ob irritans Concilii Tridentini Decretum: hoc ut percepit Jacobus Boudens, qui Jacobam conjugali amore sincerè complectebatur, præviè in Fide Romana instructus hæresim abjuravit, & emissa Fidei Professione, ac Confessione Sacramentum Matrimonii in facie Ecclesiæ cum ipsa contraxit; atque Conjuges hi in hac Diæcesi domicilium figentes cum ædificatione Populi colunt modò Catholicam Religionem.

7. Eriam si in hac Diæcesi, uti ex prædictis videre est, Matrimonia in Fœderato Belgio citra formam Tridentinam inita, habita semper fuerint
invalida;

invalida ; Ego tamen anno 1719. reddens S. D. N. Clementi Papæ XI. rationem villicationis meæ super argumentis Episcopi Castoriensis Sanctam Sedem consului, & 31. Decembris 1720. ex Urbe datum mihi fuit responsum ab Eminentissimo Cardinali Corradino S. Congregationis Concilii Præfecto, & à Prospero de Lambertino Secretario signatum, quod ita habebat ; „ Pluræ doctè, pie, „ que dubitas de Matrimoniis vel coram Ministro „ Hæretico, vel cum altero Conjugum Hetero- „ doxo junctis ; quæ & aliàs ad nos delata eadem „ nunc, quâ jam pridem responsione diluuntur, „ *Præfecto hujusmodi Matrimonia ex Tridentinis „ Legibus, ubi istæ promulgata jam sunt, nulla, „ & irrita censeri debent ;* Sed cum solemnitates „ Matrimonii sint Juris positivi, videndum, an „ Pontifici Maximo æqua sit causa aliquid in iisdem „ immutandi. Ut autem in sua Diæcesi ea, quæ „ inveteravit consuetudo tolerandi hujusmodi Ma- „ trimonia non abjudicetur, suadent gravissima „ rationum momenta, quæ ex tuis literis comperi- „ mus. Igitur rem eodem relinque loco, quo ad- „ huc fuit.

8. Quandoquidem per hanc, & per anteriores responsiones, quas Eminentissimi Domini Tridentini Interpretes dederunt, evadat notorium, opinionem Episcopi Castoriensis Apostolici per Hollandiam Vicarii non abrogasse irritans Decretum Concilii Tridentini, aut habiles reddidisse, quos œcumenicum istud Concilium reddiderat inhabiles ; existimaveram Illustrissimum Iprensium Episcopum facilè dissimulaturum cum Francisco de Booninghe Winoci Bergensi Diæ-
celis

cesis suæ Orthodoxæ Fidei cultore, de quo in casibus suis S. Congregationi Concilii propositis, dum hic Dunchercæ coram Parocho, & Testibus Matrimonium inivit cum Clara Hugeloores Orthodoxa, derelictâ Annâ Corneliâ Blusie Acatolica, cum qua Ulissinga in Zelandia sub dominio Ordinum Hollandiæ coram ministro Hæretico aliàs iniverat contractum Matrimonii, quia sustinebat juxta Tridentinum hunc invalidum esse.

9. Maximè tum, dum Calvinianus Oppidi Uliffigani Magistratus Matrimonium inter Franciscum de Booninghe, & Annam Corneliam Busse contractum etiam quo ad vinculum dissolvit, eamque ad novas Nuptias convolare permisit, ad quas revera 13. Decembris 1735. convolavit cum aliquo Joanne Helfrick, uti mihi constat ex authenticis instrumentis apud me depositis.

10. Sed Illustrissimus Iprensis dubitabat, an Sacra Congregatio Concilii dedisset responsionem, quam ei occasione superscripti casus submiseram sequentis tenoris, „ Matthæus de Wolff, „ Iprensis laicus aliàs contraxit Matrimonium coram „ Ministro, vel Magistratu Hæretico cum Gertrude Cornelissen Muliere Hæretica Amstelodami, „ ac deinde credens simile Matrimonium non subsistere, ad Catholicas partes rediit, ibidemque „ Matrimonium cum Maria de Uriende muliere „ Catholica d. Diœcesis Iprensis contraxit. Unde.

„ Querit, an subsistat secundò dictum Matrimonium.

Die 19. Julii 1698. S. Congregatio Concilii censuit dandum esse Decretum in *Hollandiæ Matrimoniorum* 23. Augusti 1681. tenoris sequentis, videli-

videlicet ; *An in Provinciis Belgii confœderatis valeant Matrimonia Catholicorum cum Heterodoxis contracta coram Magistratu Heretico non obstante decreto Concilii in illis Provinciis publicato, & recepto, S. Congregatio censuit respondendum negative.*

II. Nunc autem cum intelligam ab Eminentiſſimo Cardinali de Alſatia Archiepiſcopo noſtro ex Urbe eidem Illuſtriſſimo ſubmiſſas fuiſſe authenticas Reſponſiones S. Congregationis quoad hanc materiam à Domino Secretario ejuſdem Congregationis ſignatas, non dubito, quin de præmemorata Reſponſione modò certior factus ſit, & abundantem habeat materiam dubitationibus ſuis faciendi ſatis, & amplexurus ſit doctrinam de invaliditate Matrimoniorum præter formam Tridentinam in Hollandia contractorum, cui doctrinæ, præſique immortui ſunt omnes Vicarii Apoſtolici confœderati Belgii uſque ad Neerkasſelium Episcopum Caſtorienſem, & quam omnes S. Theologiæ, & Juris Doctores in alma Univerſitate Lovanienſi ſemper ſuſtinuerunt, exceptis Doctores Huyngheſ de Juvaen, & Van-Eſpen.

12. Cum nulla pars Diœceſis Iprenſis ſub dominio Heterodoxo gemat, ſed tota dependeat à Religioſiſſimo Auguſtiſſimi noſtri Imperatoris, & Regis Catholici regimine, calus Matrimoniales, qui in ea occurrere poſſent, tantùm ſpectant milites, Hollandos ibidem Præſidiarios. Circa hos unicè, meo quidem iudicio, obſervare oportet præſim per totum Belgium Auſtriacum vigentem; Videlicet Paſtores, & Confeſſarii tenentur ſancto, ac prudenti conatu allaborare, ut qui
in

in partibus Hæreticis non servata forma essentiali in Concilio Tridentino præscripta Matrimonium contraxerant, suaviter inducantur ad illud secundum dictam formam in facie Ecclesiæ renovandum, & ad Fidem Catholicam amplectendam, si una pars acatholica sit, quæ Majestate Divini Officii, pietate in administratione Sacramentorum, & Religionis nostræ sanctitate allecta speratur cooperante Spiritu Sancto in Civitate Catholica haud difficulter convertenda, maximè si Conjuges sese maritali amore sincere complectantur.

13. Vel relinquendi sunt in bona fide, in qua Milites Hollandos, aliosque, qui in centro confederati Belgii contraxerunt, existere facilè præsumendum est, cum Episcopus Castoriensis Vicarius Apostolicus doctrinam suam de valore dictorum Matrimoniorum Hollandis omnibus per statuta sua inculcari mandaverit, & hæc in præsentiarum ibidem adhuc inculcetur.

14. Præterea attento, quod Ordines Confederati Belgii anno 1737. sub pœna Cassationis militibus suis Acatholicis inhibuerint conjugia cum Mulieribus Orthodoxis, absque dubio Ipris rarior in posterum eveniet occasio contrahendi talia Matrimonia, & Episcopus vix aliquam desuper offensurus est molestiam.

15. Interim liceat hic reflectere, quod cum talia decreta Hæretici audeant condere, Ecclesia Romana Catholica ob eorum contumaciam meritò non abroget, aut relaxet legem vel in ipsa Hollandia hoc tempore observatu facillimam, quam omnibus prætensis incommodis, ac suscitandis ex parte Hæreticorum molestiis pondere Sanctuarii
maturè

maturè præviè perpensis, instinctu Spiritus Sancti stabilivit Sacrosanctum OEcumenicum Concilium.

16. Graviora enim verò, & animarum saluti periculosiora profluere incommoda, si contraria ob particulares quosdam, & rariores casus Romæ venirent Rescripta.

Ita dabamus Brugis Flandrorum in Palatio nostro Episcopali hac 21. Junii 1739.

L.

RELATIO.

Reverendissimi Episcopi Gandavensis

PRaxis, quam induxit Episcopus Castoriensis in Hollandiam circa Matrimonia ibidem celebrata, non observatâ Concilii Tridentini formâ, nullo modo viget, neque unquam viguit in illa Diœcesis meæ parte, quæ Fœderatorum Ordinum Dominio subest. Matrimonia enim illa pergemus habere, ut invalida, nisi Sancta Sedes, quod non confido, aliter apertè declararet.

Juxta illam sententiam semper egi Ipris, & etiam nunc sic ago cum Præsidio Acatholico Teneramundæ, nequidem unquam permitto, ut Pastor, aut Missionarius assistat Matrimonio partis Catholicæ, & partis hæreticæ.

U

RELA-

M.

RELATIO.

Reverendissimi Episcopi Antverpiensis;

Notitiam, & praxim, quam circa Matrimonia Heterodoxorum in parte Diœcesis meæ, quæ Fœderatorum Ordinum dominio subest, successivè observatam reperi, hæc reverenter subjungo.

In primis quantum ad Matrimonia, quæ A Catholicis inter se contrahunt, nullum apparet vestigium, talia à sæculo, & ultra, servatâ utique Concilii Tridentini formâ, seu coram proprio Parocho ibidem fuisse contracta, utpote variis decretis diversis temporibus editis Presbyteris Romano-Catholicis sub Generalitate (ut vocant, cui duo integri hujus Diœcesis districtus subjacent) degentibus omni prorsus functione, & assistentia in celebratione Matrimoniorum severissimè interdictâ: Unde contigit, ut vel ipsi Catholici aliquandiu, imò per annos plurimos ad Viciniores Pastores excurrere, & benedictionem nuptialem exposcere coacti fuerint, donec sensim rigore illo tantisper relaxato, & mitigato per proprios Parochos denuo solemnizatio adhiberi cœpit, hæc tamen nota, ut etiamnum servata cautela, ut non assistant ullorum Matrimonio, qui præviè coram loci Magistratu, aut Ministro illud non contraxerint. Tantum abest, ut Pastores nostri A Catholicos inducere, aut compellere præsumant, ut coram se contrahant, persuasi certè nulla re magis
offendi

offendi confœderatos Ordines, injuriosissimum sibi arbitantes, validitatem Matrimoniorum ita contractorum in dubium revocare, quippe qui etiam aliquando Edictis suis in contrarium editis nulla, & irrita declarârunt Matrimonia, quæ coram Sacerdotibus Romano Catholicis attentata fuissent.

Eadem ferè est ratio de parte Acatolica contrahente cum Catholica, quantumvis enim allaborent Pastores inculcare, & impedire, ne pars Catholica conjugii jugum ducat cum Acatolica, contingit nihilominus aliquos vesano amore ductos ad talia proflire, ex quo non minor Parochis suboritur difficultas, dum nequidquam ipsorum juvante hortatu, aut persuasum pars Acatolica pertinaciter ritu nostro conjungi renuit: quamvis subindè res feliciter succedat, & Ecclesiæ Romano Catholicæ Legi ad complacentiam usque Acatolici se subjici patiantur; prout meo tempore unum, aut fortè duos casus habui, in quibus præter gravissimas aliunde causas, ob allegatam spem conversionis dispensandum judicavi. Porrò memini istiusmodi dispensationis propter decretum aliquod immediati mei Prædecessoris, quo Pastorum laxiorem in iis procedendi modum reprimere satagens strictè inhibuit tales sine speciali sua licentia conjungere.

Idem quoque Parochis imminet laqueus, dum ritu hæretico conjugatorum pars una ad Fidem Catholicam convertitur, altera in hæresi perseverante, & refractaria manente. In gratiam partis conversæ quidquid possunt conferre non desinunt, licet frequentius inani conatu id fiat. Interim nulli

sunt, qui hos, aut supramemoratos à Sacramentorum Communione arcere præsumant, utique rati eorum Matrimonia civiliter esse valida.

Neque etiam apparet ea ibidem usquam in dubium fuisse revocata, saltem post tractatum Pacis Monasteriensis, in quo potissimum super hac materia pactum, & conventum fuit, ut Matrimonia in Fœderato Belgio celebrata, in Belgio Hispanico quoque valida, & legitima haberentur, & reciprocè ea, quæ juxta solemnia in Belgio Hispanico recepta inirentur, in Belgio etiam fœderato legitima censerentur.

Quibus omnibus attentis, junctisque simul rationibus Reverendissimi Domini Episcopi Castoriensis pro fundamento Praxis suæ olim adductis optandum maximè videtur, ut tandem Sedes Apostolica ad tollendas anxietates sæpenumero exortas benigniore aliquo decreto eidem utcumque favere non dedignaretur, & sic animarum lucro salubrius providere.

